

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

8. veebruar 2024*

Apellatsioonkaebus – Majandus- ja rahapoliitika – Krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve – Määrus (EL) nr 1024/2013 – Euroopa Keskpank (EKP) antud järelevalvealased eriülesanded – Tegevusloa kehtetuks tunnistamine – Tühistamishagi – Vastuvõetamatus – Poole esindamine – Advokaadile antud volitus – Nõuetevastaselt volitatud esindaja

Kohtuasjas C-256/22 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 12. aprillil 2022 esitatud apellatsioonkaebus,

Pilatus Bank plc, asukoht Ta'Xbiex (Malta), esindaja: *Rechtsanwalt* O. Behrends,

apellant,

teised menetlusosalised:

Pilatus Holding Ltd.,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Keskpank (EKP), esindajad: M. Puidokas ja E. Yoo,

kostja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Nijenhuis, A. Steiblytė ja D. Triantafyllou, hiljem A. Steiblytė ja D. Triantafyllou,

menetluse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, kohtunikud F. Biltgen, N. Wahl (ettekandja), J. Passer ja M. L. Arastey Sahún,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 25. mai 2023. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Pilatus Bank plc palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 2. veebruari 2022. aasta otsuse Pilatus Bank ja Pilatus Holding vs. EKP (T-27/19, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2022:46), millega Üldkohus jättis rahuldamata hagi, milles paluti tühistada Euroopa Keskpanga (EKP) 2. novembri 2018. aasta otsus, millega tunnistati kehtetuks tema tegevusluba krediidasutusena tegutsemiseks (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määruse (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT 2013, L 287, lk 63), artiklis 4 on määratletud EKP-le antavad ülesanded ja selle lõike 1 punktis a sätestatud:

„EKP-l on artikli 6 raamistikus käesoleva artikli lõike 3 kohaselt ainupädevus täita usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eesmärgil järgmisi ülesandeid seoses kõigi osalevates liikmesriikides asutatud krediidasutustega:

- a) krediidasutustele tegevuslubade andmine ja krediidasutuste tegevuslubade kehtetuks tunnistamine artikli 14 kohaselt“.

- 3 Määruse artiklis 6 „Koostöö ühtse järelevalvemehhanismi raames“ on sätestatud:

„1. EKP täidab oma ülesandeid ühtse järelevalvemehhanismi raames, mis hõlmab EKP-d ja riiklikke pädevaid asutusi. EKP vastutab ühtse järelevalvemehhanismi tõhusa ja järjepideva toimimise eest.

[...]

4. Seoses artiklis 4, välja arvatud selle lõike 1 punktides a ja c, kindlaksmääratud ülesannetega on EKP-l käesoleva artikli lõikes 5 sätestatud kohustused ning riiklikel pädevatel asutustel käesoleva artikli lõikes 6 sätestatud kohustused käesoleva artikli lõikes 7 osutatud raamistikus ja menetlusi kasutades järgmiste krediidasutuste, finantsvaldusettevõtjate või segafinantsvaldusettevõtjate või mitteosalevates liikmesriikides asutatud krediidasutuste osalevates liikmesriikides asutatud filiaalide üle:

- mis on konsolideerituna vähem olulised osalevate liikmesriikide piires kõrgeimal konsolideerimistasemel või üksikult konkreetsetel juhtudel mitteosalevates liikmesriikides asutatud krediidasutuste osalevates liikmesriikides asutatud filiaalide puhul. Olulisust hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:

- i) suurus;
- ii) olulisus liidu või mis tahes osaleva liikmesriigi majanduse seisukohast;
- iii) piiriülese tegevuse olulisus.

Eespool esitatud esimest lõiku silmas pidades ei peeta krediidasutust, finantsvaldusettevõtjat või segafinantsvaldusettevõtjat vähem oluliseks, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest, välja arvatud juhul, kui see on õigustatud konkreetse olukorraga, mis täpsustatakse metoodikas:

- i) varade koguväärtus ületab 30 miljardit eurot;
- ii) varade koguväärtuse ja asutamiskohaks oleva osaleva liikmesriigi [sisemajanduse koguprodukti (SKP)] suhe ületab 20%, välja arvatud juhul, kui varade koguväärtus jääb alla 5 miljardi euro;
- iii) pärast seda, kui riiklik pädev asutus on teatanud, et ta peab sellist krediidasutust või ettevõtjat sisemajanduse jaoks märkimisväärselt oluliseks, teeb EKP otsuse, millega ta kinnitab pärast omapoolset põhjalikku (sealhulgas bilansi) hindamist kõnealuse krediidasutuse või ettevõtja olulisust.

Samuti võib EKP omal algatusel pidada krediidasutust või ettevõtjat olulist tähtsust omavaks, kui see on asutanud pangandusega tegelevaid tütarettvõtjaid rohkem kui ühes osalevas liikmesriigis ning tema piiriülene vara ja piiriülesed kohustused moodustavad märkimisväärse osa tema vara või kohustuste koguväärtusest vastavalt metoodikas sätestatud tingimustele.

Krediidasutusi või ettevõtjaid, kes on taotlenud või saanud otse avaliku sektori finantsabi Euroopa Finantsstabiilsuse Fondist või Euroopa stabiilsusmehhanismist, ei käsitata vähem olulistena.

Olenemata eelmistest lõikudest, täidab EKP talle käesoleva määrusega antud ülesandeid kolme kõige olulisema krediidasutuse suhtes igas osalevas liikmesriigis, kui konkreetsete asjaoludega ei ole põhjendatud teisiti.

[...]

6. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 5 kohaldamist, täidavad riiklikud pädevad asutused artikli 4 lõike 1 punktides b, d–g ja i osutatud ülesandeid ja vastutavad nende täitmise eest ning võtavad vastu kõik asjakohased järelevalveotsused seoses käesoleva artikli lõike 4 esimeses lõigus osutatud krediidasutustega käesoleva artikli lõikes 7 osutatud raamistikus ja menetlusi kasutades.

Ilma et see piiraks artiklite 10–13 kohaldamist, jäävad riiklikele pädevatele ja määratud asutustele alles volitused saada siseriikliku õiguse kohaselt teavet krediidasutustelt, valdusettevõtjatelt, segavaldusettevõtjatelt ja ettevõtjatelt, kes on hõlmatud krediidasutuse konsolideeritud finantsseisundiga, ning viia läbi kohapealset kontrolli nende krediidasutuste, valdusettevõtjate, segavaldusettevõtjate ja ettevõtjate üle. Riiklikud pädevad asutused teavitavad EKPd kooskõlas käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud raamistikuga käesoleva lõike kohaselt võetavatest meetmetest ja koordineerivad hoolikalt neid meetmeid EKPga.

Riiklikud pädevad asutused annavad EKP-le korrapäraselt aru käesoleva artikli alusel võetud meetmete kohta.

[...]“.

- 4 Määruse nr 1024/2013 artikli 14 „Tegevusluba“ lõikes 5 on ette nähtud:

„Kui lõikest 6 ei tulene teisiti, võib EKP asjakohases liidu õiguses sätestatud juhtudel tegevusloa kehtetuks tunnistada omal algatusel pärast sellise osaleva liikmesriigi riikliku pädeva asutusega konsulteerimist, kus krediitiasutus on asutatud, või sellise liikmesriigi riikliku pädeva asutuse ettepaneku alusel. Eelkõige tagatakse kõnealuste konsultatsioonidega, et EKP jätab enne kehtetuks tunnistamise otsuse tegemist riiklikele asutustele piisavalt aega vajalike parandusmeetmete, sealhulgas võimalike solveerimismeetmete üle otsustamiseks, ning võtab neid meetmeid arvesse.

Kui lõike 1 kohaselt tegevusloa andmiseks ettepaneku teinud riiklik pädev asutus leiab, et asjakohase siseriikliku õiguse kohaselt tuleb tegevusluba kehtetuks tunnistada, teeb ta EKP-le vastava ettepaneku. Sellisel juhul teeb EKP otsuse ettepanud kehtetuks tunnistamise kohta, võttes täielikult arvesse riikliku pädeva asutuse esitatud kehtetuks tunnistamise põhjendust.“

Vaidluse taust

- 5 Apellant Pilatus Bank ja Pilatus Holding Ltd., kes oli Üldkohtus teine hageja, on vastavalt „vähem oluline“ krediitiasutus määruse nr 1024/2013 artikli 6 lõike 4 tähenduses, kes on asutatud Maltal ja kuulub Malta Financial Services Authority (Malta finantsinspektsioon, edaspidi „MFSA“) kui „riikliku pädeva asutuse“ selle määruse artikli 2 lõike 2 tähenduses otsese usaldatavusnõuete täitmise järelevalve alla, ning selle krediitiasutuse otsene enamusaktsionär.
- 6 Ali Sadr Hasheminejad, kes on apellandi aktsionär ning kellele kuulub kaudselt 100% tema kapitalist ja hääleõigustest, vahistati Ameerika Ühendriikides kuue süüdistuse alusel, mis olid seotud tema väidetava osalemisega skeemis, mille kaudu ligikaudu 115 miljonit USA dollarit (USD) (ligikaudu 108 miljonit eurot), mis kanti üle kinnisvaraprojekti rahastamiseks Venezuelas, suunati Iraani isikute ja ettevõtjate kasuks.
- 7 Pärast A. Sadr Hasheminejadile süüdistuse esitamist Ameerika Ühendriikides sai apellant hoiuste väljamaksmise nõudeid kokku 51,4 miljoni euro suuruses summas, mis moodustas ligikaudu 40% tema bilansis kajastatud hoiustest.
- 8 Selles kontekstis võttis MFSA vastu kolm apellanti puudutavat otsust.
- 9 MFSA tegi 21. märtsil 2018 otsuse hääleõiguste äravõtmise või peatamise kohta, millega ta muu hulgas määras, et A. Sadr Hasheminejad kutsutaks viivitamata tagasi apellandi juhataja ametikohalt ja vabastataks kõigist muudest otsustusfunktsioonidest äriühingus, et peatataks A. Sadr Hasheminejadi hääleõiguste kasutamine ja et A. Sadr Hasheminejad hoiduks apellandi mis tahes õiguslikust või kohtus esindamisest.
- 10 Samal päeval tegi MFSA ka moratooriumi käsitleva otsuse, millega ta kohustas apellanti mitte andma nõusolekut ühekski pangatehinguks, eelkõige apellandi aktsionäride ja direktorite nõukogu liikmete raha väljavõtmiseks ning hoiustamiseks.

- 11 MFSA võttis 22. märtsil 2018 vastu otsuse, millega nimetatakse pädev isik, kellel on otsuse kohaselt volitused „täita kõik panga volitused, ülesanded ja kohustused seoses kogu varaga, olenemata sellest, kas pank täidab neid üldkoosolekul või teeb seda direktorite nõukogu või mis tahes muu isik, mille hulgas on panga õiguslik ja kohtus esindamine ilma panga ja mis tahes muu isikuta“ (edaspidi „pädev isik“).
- 12 MFSA tegi 29. juunil 2018 EKP-le ettepaneku tunnistada apellandi krediidasutuse tegevusluba määruse nr 1024/2013 artikli 14 lõike 5 alusel kehtetuks.
- 13 MFSA tegi 2. augustil 2018 EKP-le muudetud ettepaneku tunnistada apellandi krediidasutuse tegevusluba kehtetuks.
- 14 Tegevusloa kehtetuks tunnistamise haldusmenetluses andis apellandi direktorite nõukogu volituse advokaadile, kes võttis EKPga ühendust.
- 15 EKP palus 31. augusti 2018. aasta kirjas apellandil esitada oma seisukohad tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse parandatud eelnõu kohta viie tööpäeva jooksul alates kirja kättesaamisest.
- 16 Pärast seda, kui apellandi ärakuulamise tähtaega oli kaks korda pikendatud ja ta oli tutvunud haldusmenetluse toimikuga, edastas ta direktorite nõukogu volitatud advokaadi vahendusel 21. septembril 2018 tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse eelnõu kohta oma seisukohad, milles ta väljendas oma juhatuse ja aktsionäride vastuseisu sellele eelnõule.
- 17 EKP tegi 2. novembril 2018 määruse nr 1024/2013 artikli 4 lõike 1 punkti a ja artikli 14 lõike 5 alusel vaidlusaluse otsuse.

Hagi Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 18 Pilatus Bank ja Pilatus Holding esitasid Pilatus Banki direktorite nõukogu ja Pilatus Holdingu direktori volitatud advokaadi abil 15. jaanuaril 2019 Üldkohtu kantseleisse hagi vaidlusaluse otsuse tühistamiseks.
- 19 Euroopa Komisjonile anti 17. mai 2019. aasta otsusega luba astuda menetlusse EKP nõuete toetuseks.
- 20 Vaidlustatud kohtuotsusega jättis Üldkohus vaidlusaluse otsuse peale esitatud kaebuse rahuldamata.
- 21 Mis puudutab esiteks vastuvõetavust, siis otsustas Üldkohus, et hagi on vastuvõetamatu osas, milles selle on esitanud Pilatus Holding, kuna vaidlusalune otsus ei puuduta otseselt seda üksust kui apellandi aktsionäri.
- 22 Teiseks, mis puudutab sisulisi küsimusi, siis lükkas Üldkohus tagasi 11 apellandi esitatud väidet.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

- 23 Apellant esitas käesoleva apellatsioonkaebuse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 12. aprillil 2022, sama advokaadi abil kui esimeses kohtuastmes.

- 24 Apellatsioonkaebuses palub ta Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
 - tühistada ELTL artikli 264 alusel vaidlusalune otsus;
 - ulatuses, milles Euroopa Kohus ei saa asjas teha sisulist otsust, saata kohtuasi tühistamishagi lahendamiseks tagasi Üldkohtule ja
 - mõista EKP-lt välja apellatsioonimenetluse ja Üldkohtus toimunud menetlusega seotud kohtukulud.
- 25 EKP palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus osaliselt vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
 - teise võimalusena jätta apellatsioonkaebus tervikuna põhjendamatusse tõttu rahuldamata ja
 - igal juhul mõista kohtukulud välja apellandilt.
- 26 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus põhjendamatusse tõttu rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja apellandilt.

Menetluse suulise osa uuendamise taotlus

- 27 Euroopa Kohtu kantseleisse 27. juunil 2023 esitatud dokumendiga palus EKP Euroopa Kohtu kodukorra artikli 83 alusel uuendada menetluse suulise osa.
- 28 EKP põhjendab oma taotlust sellega, et soovib esitada uusi faktilisi asjaolusid, mis võivad hiljutisi sündmusi, nimelt kohtujuristi 25. mai 2023. aasta ettepanekut arvestades olla Euroopa Kohtu otsuse tegemisel otsustava tähtsusega. Ettepanekust selgub, et kohtujurist oli seisukohal, et apellanti puudutavad otsused, mille MFSA tegi 2018. aasta märtsis, on „ettevalmistavad aktid“ ühises haldusmenetluses, mille tulemusel EKP võttis vastu tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse, ning et normide rikkumised nende otsuste puhul on seetõttu omistatavad EKP-le ja „saastavad“ EKP otsust tegevusloa kehtetuks tunnistamise kohta. EKP esitab faktilised asjaolud, selleks et tõendada, et need otsused on Malta kohtutes vaidlustatud.
- 29 Seoses sellega tuleb ühelt poolt märkida, et ei Euroopa Liidu Kohtu põhikirjas ega Euroopa Kohtu kodukorras ei ole põhikirja artiklis 23 nimetatud huvitatud isikutele ette nähtud võimalust esitada seisukohti vastuseks kohtujuristi ettepanekule (9. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Préfet du Gers ja Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, punkt 40 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 30 Teiselt poolt on ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt kohtujuristi ülesanne avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja täiesti sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalust. Seega ei ole tegemist kohtunikele või pooltele adresseeritud arvamusega, mille on andnud Euroopa Kohtust väljaspool olev ametivõim, vaid institutsiooni enda liikme põhjendatud ja avalikult väljendatud isikliku arvamusega. Neil asjaoludel ei saa pooled kohtujuristi ettepaneku üle vaielda. Peale selle ei ole kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud põhjenduskäik Euroopa Kohtule siduvad. Seetõttu ei saa asjaolu, et huvitatud pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga, olenemata sellest, milliseid küsimusi ettepanekus analüüsiti, iseenesest olla põhjus, mis annaks alust menetluse suulise osa uuendamiseks (9. juuni 2022. aasta kohtuotsus *Préfet du Gers ja Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, punkt 41 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Samas võib Euroopa Kohus vastavalt oma kodukorra artiklile 83 igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, määrusega avada või uuendada menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet, või kui pool on pärast menetluse suulise osa lõpetamist esitanud uue asjaolu, millel on otsustav tähtsus Euroopa Kohtu lahendile.
- 32 Käesolevas asjas leiab Euroopa Kohus siiski, et tal on otsuse tegemiseks olemas kogu vajalik teave ja et asjaolud, millele EKP menetluse suulise osa uuendamise taotluse põhjendamiseks tugines, ei kujuta endast uusi asjaolusid, mis võiksid mõjutada otsust, mille ta peab tegema.
- 33 Neil asjaoludel leiab Euroopa Kohus pärast kohtujuristi ärakuulamist, et puudub vajadus menetluse suulise osa uuendamiseks.

Apellatsioonkaebus

- 34 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib iga asjaolu, mis puudutab Üldkohtule esitatud tühistamishagi vastuvõetavust, kujutada endast avalikul huvil põhinevat väidet, mille Euroopa Kohus peab apellatsioonimenetluses tõstatama omal algatusel (23. aprilli 2009. aasta kohtuotsus *Sahlstedt jt vs. komisjon*, C-362/06 P, EU:C:2009:243, punktid 21–23, ning 6. juuli 2023. aasta kohtuotsus *Julien vs. nõukogu*, C-285/22 P, EU:C:2023:551, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 19, mis artikli 53 esimese lõigu kohaselt on kohaldatav Üldkohtule, peab liidu kohtutesse pöördumisel selliseid juriidilisi isikuid nagu apellant esindama advokaat, kellel on õigus esindada liikmesriigi kohtus või mõne teise 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3) osalisriigi kohtus.
- 36 Seega kuuluvad juriidilise isiku esindamine advokaadi poolt ja eelkõige küsimus, kas volitus Üldkohtusse hagi esitamiseks on advokaadile antud nõuetekohaselt, avalikust huvist tulenevate kaalutluste hulka, mida Euroopa Kohus peab apellatsioonimenetluses omal algatusel arvesse võtma.

- 37 Juriidilise isiku poolt advokaadile antud volituse osas on Üldkohtu kodukorra artikli 51 lõikes 3 ette nähtud, et advokaadid peavad juhul, kui pool, keda nad esindavad, on eraõiguslik juriidiline isik, esitama kohtukantseleile selle isiku antud volikirja. Erinevalt kodukorra enne 1. juulit 2015 kehtinud redaktsioonist ei näe kõnealune säte ette sellise isiku kohustust esitada tõendid selle kohta, et advokaadile on nõuetekohaselt andnud volituse selleks pädevust omav isik.
- 38 Euroopa Kohus on siiski juba otsustanud, et asjaolu, et artikli 51 lõige 3 ei näe sellist kohustust ette, ei vabasta Üldkohut vaidlustamise korral kohustusest kontrollida asjaomase volituse nõuetekohasust. Nimelt ei mõjuta see, et hagiavalduse esitamisel ei pea hageja seda tõendama, selle poole kohustust volitada oma advokaati nõuetekohaselt kohtusse pöördumiseks. See, et tõendamisnõue on hagiavalduse esitamisel vähem range, ei mõjuta sisulist tingimust, mille kohaselt peavad hagejaid nõuetekohaselt esindama nende advokaadid. Seega peab pool, kelle poolt oma advokaadile antud volituse nõuetekohasus on vaidlustatud, tõendama selle volituse nõuetekohasust (21. septembri 2023. aasta kohtuotsus *China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products jt vs. komisjon*, C-478/21 P, EU:C:2023:685, punkt 93 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Üldkohus on samuti kohustatud omal algatusel kontrollima asjaomase volituse nõuetekohasust ja eelkõige tõsiasja, kas volituse on nõuetekohaselt andnud selleks pädev juriidilise isiku esindaja, kui selline volitus on ilmselgelt nõuetevastane või kui on tõendeid, mis võivad tõsiselt kahtluse alla seada niisuguse volituse nõuetekohasuse.
- 40 Käesoleval juhul oleks Üldkohus aga pidanud mitme asjaolu tõttu tõsiselt kahtlema apellandi advokaadi volituse nõuetekohasuses.
- 41 Seega esiteks võisid Üldkohtule hagi esitamiseni viinud faktilised asjaolud ja selle esindusvolituse tingimused, mille apellandi direktorite nõukogu andis hagi esitanud advokaadile, tõsiselt kahtluse alla seada selle volituse nõuetekohasuse.
- 42 Nimelt võisid pädeva isiku nimetamine MFSA poolt ja asjaolu, et selle pädeva isiku ülesanne oli eelkõige „panga õiguslik ja kohtus esindamine ilma panga ja mis tahes muu isikuta“, tekitada tõsiseid kahtlusi apellandi direktorite nõukogu pädevuses esitada apellandi nimel hagi ja volitada selleks advokaati.
- 43 Selliseid kahtlusi suurendasid ka advokaadile antud esindusõiguse tingimused. Nimelt märkisid apellandi direktorite nõukogu liikmed volikirjas, et MFSA nimetas pädeva isiku 22. märtsil 2018 ja et MFSA andis viimasele teatud pädevuse, ning täpsustasid, et „pädevad kohtud peavad kindlaks määrama isikud, kellel on õigus [apellanti] kõnealustel asjaoludel esindada. Direktorite nõukogu liikmetel ei ole isiklikku vastutust“. Need viited kinnitavad, et volikirja allkirjastajatel endil oli kahtlusi, kas neil on pädevus sellist volitust anda, ning kujutavad endast selget ja üheti mõistetavat palvet kontrollida, kas neil oli tegelikult selline pädevus.
- 44 Teiseks, kuigi Üldkohtule esitatud hagi ese oli tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse tühistamine, puudutasid teatavad apellandi poolt selle hagi põhjendamiseks esitatud argumendid ja eelkõige kümnenda väite põhjendamiseks esitatud argumendid apellandi esindamist ning nendega sooviti tõendada, et EKP võttis temalt võimaluse olla tegelikult esindatud.

- 45 Need argumendid võisid samuti tõsiselt kahtluse alla seada apellandi advokaadi esindusvolituse nõuetekohasuse Üldkohtu menetluses. Nimelt võis asjaolu, et apellandi advokaadi tasu ei olnud võimalik maksta, viidata sellele, et teda volitanud organ ei olnud makse tegemiseks pädev ning et ta ei olnud pädev apellandi nimel hagi kohtusse esitama ja selleks advokaati volitama.
- 46 Neil asjaoludel ja sõltumata nende argumentide sisulisest põhjendatusest, pidi Üldkohus omal algatusel nõudma tõendeid selle kohta, et apellanti esindavat advokaati oli nõuetekohaselt volitatud ja et volituse oli andnud selleks õigustatud isik.
- 47 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta jättis omal algatusel kontrollimata apellandi direktorite nõukogu poolt tema advokaadile antud volituse nõuetekohasuse.
- 48 Õigusnormi selline ilmne rikkumine peab kaasa tooma vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise, ilma et oleks vaja teha otsust apellandi esitatud väidete kohta.
- 49 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 50 Nii on see käesolevas kohtuasjas. Kuna Euroopa Kohus palus pooltel võtta seisukoht Üldkohtule esitatud hagi vastuvõetavuse ja eelkõige apellandi direktorite nõukogu antud esindusvolituse nõuetekohasuse kohta, on Euroopa Kohtul kogu vajalik teave otsuse tegemiseks hagi vastuvõetavuse kohta.
- 51 Apellant väitis Qorti tal-Appelli (Kompetenza Inferjuri) (apellatsioonikohus (ainukohtunik), Malta) 5. novembri 2018. aasta otsusele kohtuasjas nr 6/2017 (Heikki Niemelä jt vs. Maltese financial services authority) tuginedes, et vaatamata pädeva isiku määramisele on tema direktorite nõukogul endiselt õigus teda kohtus esindada ja selleks advokaati volitada.
- 52 Seega on pädeva isiku määramise tagajärg üksnes see, et panga vara ja tegevuse juhtimine antakse üle sellele isikule, ilma et ta oleks saanud õiguse esindada panka kohtumenetluses, milles vaidlustatakse pangale siduvad otsused. Sellega seoses ei oma tähtsust, et sellised otsused võivad mõjutada ka vara ja tegevusi, mille haldamine on pädeva isiku ülesanne.
- 53 Apellant rõhutas samuti, et 5. novembri 2019. aasta kohtuotsus EKP jt vs. Trasta Komerbanka jt (C-663/17 P, C-665/17 P ja C-669/17 P; edaspidi „kohtuotsus Trasta Komerbanka“, EU:C:2019:923) ning kohtujuristi ettepanek selles kohtuasjas kinnitavad, et esindamise küsimus määratakse peamiselt kindlaks riigisisese õigusega ja Üldkohtu järeldus selle kohta on siduv, välja arvatud juhul, kui pool tõendab, et tegemist on faktiliste asjaolude moonutamisega. Malta õiguse kohaselt ei kuulu aga panga esindamine pädeva isiku ülesannete hulka, isegi kui see isik vastutab panga tegevuse või panga vara eest.
- 54 EKP märkis, et äriühinguna asutatud juriidilise isiku esindamist reguleerib *lex incorporationis* ning et käesoleval juhul on pädeva isiku õigus esindada apellanti piiratud Malta õigusest – nagu seda on tõlgendatud Qorti tal-Appelli (Kompetenza Inferjuri) (apellatsioonikohus (ainukohtunik)) 5. novembri 2018. aasta otsuses kohtuasjas nr 6/2017 (Heikki Niemelä jt vs. Maltese financial services authority) – tulenevate riigisisese õiguses nimetatud konkreetsete asjaoludega, mille alusel ta määrati, eelkõige vara puudutavate küsimustega ja tegevuse juhtimisega, ning seetõttu on direktorite nõukogule jäänud jääkõigused.

- 55 EKP leidis ka, et apellandi direktorite nõukogu antud volikiri hõlmab üksnes esindamist regulatiivsetes küsimustes, mainimata sõnaselgelt esindamist kohtus.
- 56 Sellega seoses on oluline meenutada, et – nagu Euroopa Kohus käesoleva kohtuotsuse punktis 35 juba märkis – vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 19, mis selle põhikirja artikli 53 esimese lõigu kohaselt on kohaldatav Üldkohtule, peab selliseid juriidilisi isikuid nagu apellant liidu kohtutesse pöördumisel esindama advokaat, kellel on õigus esindada liikmesriigi kohtus või mõne teise Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi kohtus.
- 57 Võttes arvesse, et juriidilisi isikuid peab esindama advokaat, kellel on õigus esindada liikmesriigi või muu Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi kohtus, sõltub sellise isiku poolt ELTL artikli 263 alusel esitatud tühistamishagi vastuvõetavus sellest, kas on tõendatud, et asjaomane isik on tõepoolest teinud otsuse esitada hagi ja et advokaadid, kes väidavad end olevat tema esindajad, on selleks tõepoolest volitatud (vt selle kohta kohtuotsus Trasta Komer banka, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 58 Just tagamaks, et see nii ka on, nõuab Üldkohtu kodukorra artikli 51 lõige 3, et kui pool, keda advokaadid esindavad, on eraõiguslik juriidiline isik, peavad nad esitama Üldkohtu kantseleile selle poole antud volikirja, arvestades et kui volikirja ei esitata, võib see kõnealuse artikli lõike 4 kohaselt kaasa tuua hagiavalduse tunnistamise vastuvõetamatuks (kohtuotsus Trasta Komer banka, punkt 57).
- 59 Mis puudutab sellist krediidasutust nagu apellant, mis on asutatud liikmesriigi õiguses reguleeritud juriidilise isiku vormis, siis tuleb põhjusel, et liidu õiguses vastav regulatsioon puudub, kõnealuse juriidilise isiku organid, kellel on õigus käesoleva kohtuotsuse punktides 57 ja 58 nimetatud otsuseid teha, kindlaks määrata asjaomase liikmesriigi õiguse alusel (kohtuotsus Trasta Komer banka, punkt 58).
- 60 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et võttes arvesse pädeva isiku volitust ja eelkõige asjaolu, et tema ülesanne oli „täita kõik panga volitused, ülesanded ja kohustused seoses kogu varaga, olenemata sellest, kas pank täidab neid üldkoosolekul või teeb seda direktorite nõukogu või mis tahes muu isik, mille hulgas on panga õiguslik ja kohtulik esindamine ilma panga ja mis tahes muu isikuta“, ei olnud apellandi direktorite nõukogul enam õigust apellanti esindada ega pädevust selleks advokaati volitada.
- 61 Apellandi direktorite nõukogu pädevus apellanti kohtumenetluses esindada ja selleks advokaadi volitada ei saa pealegi põhineda kohtuotsusel Trasta Komer banka.
- 62 See kohtuotsus puudutab nimelt liidu kohtu kohustust jätta arvesse võtmata poole esindajale antud volituse tagasivõtmine, kui tagasivõtmine rikub selle poole õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Liidu kohtul on selline kohustus siiski vaid teatavatel piiritletud asjaoludel.
- 63 Nagu nähtub kohtuotsuse Trasta Komer banka punktidest 60–62, leidis Euroopa Kohus, et krediidasutuse Trasta Komer banka õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile rikkumine tulenes asjaolust, et tegevusloa kehtetuks tunnistamise ja krediidasutuse likvideerimise tõttu määratud likvideerijal oli huvide konflikt. Euroopa Kohus märkis, et likvideerija, kelle ülesanne oli krediidasutuse lõplik likvideerimine, määrati liikmesriigi selle riikliku pädeva asutuse ettepanekul, kes võis igal ajal taotleda likvideerija ametist vabastamist. Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et on oht, et likvideerija hoidub kohtumenetluses kahtluse alla seadmast krediidasutuse tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsust, mille EKP tegi selle riikliku asutuse ettepanekul ja mis

viis krediidasutuse likvideerimiseni. Euroopa Kohus järeltas sellest nimetatud kohtuotsuse punktis 78, et likvideerija poolt selle volituse tagasivõtmine, mille Trasta Komerbanka endised juhtorganid andsid advokaadile, kes oli tegevusloa kehtetuks tunnistamise otsuse peale hagi esitanud, rikub krediidasutuse õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ning et Üldkohus rikkus volituse tagasivõtmist arvesse võttes õigusnormi.

- 64 Käesolevas asjas erinevad MFSA määratud pädeva isiku volitused oluliselt likvideerija volitusest, mida on kirjeldatud kohtuotsuse Trasta Komerbanka punktis 72, kuna likvideerija ainus eesmärk oli võlgade sissenõudmine, vara müük ja võlausaldajate nõuete rahuldamine, et krediidasutuse tegevus täielikult lõpetada.
- 65 Lisaks ei ole apellant esitanud tõendeid pädeva isiku volituste või nende volituste täitmise tingimuste kohta, millest nähtuks, et pädeval isikul oli õiguslikult või faktiliselt huvide konflikt. Eelkõige ei tulene selle volituse sõnastusest, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 60, et pädev isik ei esinda panga huve.
- 66 Samuti ei piisa huvide konflikti olemasolu tuvastamiseks iseenesest asjaolust, et pädeva isiku määras see riiklik pädev asutus, kes tegi EKP-le tegevusloa kehtetuks tunnistamise ettepaneku.
- 67 Mis puudutab käesoleva kohtuotsuse punktis 51 viidatud kohtuotsuse ulatust, siis tuleb ühelt poolt märkida, et see kohtuotsus ei puudutanud apellanti, vaid teist Malta krediidasutust, kellele MFSA oli määranud pädeva isiku.
- 68 Teiselt poolt kinnitas Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) (apellatsioonikohus (ainukohtunik)) selles kohtuotsuses, et pädeva isiku määramisega ei võeta krediidasutuse juhataste liikmetelt kogu nende pädevust. Seega jääb neile õigus krediidasutuse nimel nõuda MFSA kui riikliku pädeva asutuse poolt vastu võetud teatava hulga usaldatavusnõuete täitmise järelevalve otsuste, eelkõige pädeva isiku määramise otsuse tühistamist.
- 69 Sellest kohtuotsusest ei tulene siiski, et kui pädev isik on määratud ja talle on antud volitus esindada eelkõige kohtumenetluses, jääb krediidasutuse juhatastele pädevus volitada advokaati krediidasutust esindama menetlustes, mis puudutavad EKP tehtud otsuseid, või vaidlustada EKP otsuseid.
- 70 Lisaks võib tegevusloa kehtetuks tunnistamise vaidlustamise raames kohtus esindamine kuuluda pädeva isiku ülesannete hulka, kuna see puudutab tingimata panga vara.
- 71 Lõpuks ei ole oluline, et apellant on vaidlusaluse otsuse adressaat.
- 72 See ei tähenda nimelt siiski, et apellandi direktorite nõukogul oli pärast pädeva isiku nimetamist veel õigus teha otsus esitada apellandi nimel hagi liidu kohtusse ja pädevus volitada selleks advokaati.
- 73 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb jätta hagi esimeses kohtuastmes vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Kohtukulud

- 74 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotuse.
- 75 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 76 Kuna Pilatus Bank on kohtuvaidluse kaotanud ja EKP on nõudnud nii Euroopa Kohtus kui ka Üldkohtus kohtukulude väljamõistmist Pilatus Bankilt, tuleb viimase kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja EKP kohtukulud esimeses kohtuastmes ja käesolevas apellatsioonimenetluses.
- 77 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 140 lõikest 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, tuleneb, et menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid kannavad ise oma kohtukulud. Seega kannab komisjon kui menetlusse astuja esimeses kohtuastmes ise oma kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 2. veebruari 2022. aasta otsus Pilatus Bank ja Pilatus Holding vs. EKP (T-27/19, EU:T:2022:46).**
- 2. Kohtuasjas T-27/19 esitatud hagi jätta vastuvõetamatusse tõttu läbi vaatamata.**
- 3. Jätta Pilatus Bank plc kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Keskpanga (EKP) kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses.**
- 4. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses tema enda kanda.**

Allkirjad